

TWITTER KULLANICILARININ CİNSEL İSTİSMAR OLAYLARINA VERDİKLERİ TEPKİLER: KULLANICILARIN PROFİLİ VE İÇERİK ANALİZİ*

Duygu DUMANLI KÜRKCÜ**

Özet

Kadınlara yönelik insan hakları ihlali ve kadınlara karşı ayrımcılık biçimlerinden biri olan şiddet, ülke genelinde mücadele edilmesi gereken öncelikli toplumsal sorunlar arasında yer almaktadır. Yeni medya ortamları, toplum içerisinde hak ihlaline uğrayan grupların seslerini duyurma ve bu grupların mağduriyetlerini giderme anlamında çeşitli hak mücadelelerine imkân tanımaktadır. Demokratik ve yeni bir kamusal alan olarak tanımlanan sosyal medya, toplumun çeşitli kesimlerinden insanları sanal bir ortamda buluşturmakta ve çeşitli konular çerçevesinde kamuoyu oluşturmalarına imkân tanıyarak iletişim düzenini dönüştürmektedir. Bu çalışmada matematik öğretmeni tarafından tecavüze uğrayan Cansel Buse Kınalı'nın intihar etmesinin ardından Twitter üzerinde oluşturulan #canseliçinsusma etiketi ile gelen tweetler incelenerek içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca tweet paylaşımı yapan kullanıcıların profil analizi de yapılmıştır. Böylece sosyal medyanın gündem oluşturma, hak ve adalet arama mecrası olarak kullanımını belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre #canseliçinsusma etiketi ile gönderilen iletilerin çoğunlukla retweet olması, ileti paylaşımının doğu illerinde yok denecek kadar az olması ve cinsiyet bakımından çoğunlukla kadın takipçiler tarafından paylaşılması dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Twitter, Kadına Yönelik Şiddet, Cinsel istismar, Gündem oluşturma.*

THE REACTIONS OF THE TWITTER USERS TO ABUSE INCIDENTS: USERS' PROFILE AND CONTENT ANALYSIS

Abstract

As a type of human rights violation of woman and discrimination against woman, violence is one of the key social issues about being dealt with in a country. The new media environments provide a political platform for people as the voice of the groups which are infringed and as the way of defence of the groups which are willing to redress some of the injustices. Social media defined as a democratic way and a new public space is able to transform the communication system by bringing different people together from different levels in a society via virtual environment. This study is focused on the content analysis of the Tweets, (#canseliçinsusma) of Cansel Buse Kınalı, who has suicided just after being raped by her mathematics teacher. Additionally, it is analysed to the profile of users who share tweets. By doing this, it is aimed to illustrate that social media is a way of agenda building as well as justice and right seeking for a society. According to the findings of this study, it is considered that lots of tweets are retweeted. Furthermore, there is almost not any tweet reflecting this news especially in the West part of Turkey and broadly speaking women have shared all of these Tweets.

Key Words: *Twitter, Violation Against Woman, Sexual Abuse, Agenda Building*

*Bu çalışma, 9-10 Mart 2017 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen Yeni Medya Çalışmaları 3. Ulusal Kongresi'nde sunulan bildirinin genişletilmiş ve makaleye dönüştürülmüş halidir.

** Yrd. Doç. Dr., İstanbul Arel Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, İSTANBUL.
e-posta: duyugurkcu@arel.edu.tr

1. GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet, birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de güncelliğini koruyan bir sorun olmaya devam etmektedir. Kadınlara yönelik insan hakları ihlali ve kadınlara karşı ayrımcılık biçimlerinden biri olan şiddet, ülke genelinde mücadele edilmesi gereken öncelikli toplumsal sorumluluklar arasında yer almaktadır. Günümüzde kadına yönelik her türlü şiddetin cinsiyet ayrımcılığına dayandığı ve kadının insan haklarının ihlal edildiği bilinmektedir. Kadınlara yönelik şiddet, taciz ve tecavüz olayları, ülkemizde erkek şiddetine karşı yasal düzenlemelerin zayıf olmasından ve yapılan ceza indirimlerinden dolayı her geçen gün artan sosyal bir problemdir. Özellikle TCK Madde 103/2 çocukların kendilerine cinsel istismarda bulunan kişilerle evlendirilmelerinin önünü açacak niteliktedir. Bu durumda cinsel istismar faileri mağdurlar ile evlendiğinde cezadan muaf olabilmektedir. Ayrıca çocuğun fiziksel temas olmaksızın istismar edilmesi halinde dava cinsel istismardan değil cinsel tacizden açılmaktadır. Bu durumlarda savcılık davayı cinsel tacizden açarak en başta cezasızlığın yolunu açmaktadır. TCK 103. Maddede yapılan 12 yaş değişikliği ise cinsel ilişkiye rıza yaşını 15'ten 12'ye indirme tehlikesi taşımaktadır. TCK'da çocuk ve kadınlarla ilgili olan yasal düzenlemeler, failer için caydırıcı bir yaptırım sağlamalı, mağdurun yargı sürecine dahil olmasıyla maruz kaldığı ikincil mağduriyetleri önleyecek şekilde olmalıdır. Bireyler karşılaştıkları bu problem karşısında haklarını aramak ve seslerini duyurabilmek için gerek kitle iletişim araçları gerekse de sosyal medya gibi alternatif mecraları kullanmaktadırlar.

Günümüzde internet ve yeni iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte yeni medya ortamları, yurttaşların haklarını aradıkları ve hak mücadelesi verdikleri bir platform olma rolünü üstlenmektedir. Yeni medya ortamları, toplum içerisinde hak ihlaline uğrayan grupların seslerini duyurma ve söz konusu grupların mağduriyetlerini giderme anlamında çeşitli hak mücadelelerine imkân tanımaktadır. Özellikle sosyal medya, haberleri geniş kitlelere aktarma konusunda önemli bir mecra konumundadır. Günümüzde sosyal medya aracılığı ile haberler daha fazla kişiye ulaşmakta ve söz konusu haber hakkında yurttaşlar kişisel yorumlarını ve tepkilerini paylaşarak kamuoyu oluşturmaktadırlar. Demokratik ve yeni bir kamusal alan olarak tanımlanan sosyal medya, toplumun çeşitli kesimlerinden insanları sanal bir ortamda buluşturmakta ve çeşitli konular çerçevesinde kamuoyu oluşturmalarına imkan tanıyarak iletişim düzenini dönüştürmektedir. Özellikle kadın cinayetlerinin ve kadınlara yönelik her türlü şiddetin yaşandığı günümüzde, sosyal medya ortamları kadınların haklarını savunma ve seslerini kamuoyuna duyurma aracı konumuna gelmiştir.

Temel insan hakları çerçevesinde modern toplumlarda kadın-erkek eşitliği savunulsa da toplumsal cinsiyet eşitsizliği dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemli bir sorundur. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği sorunu kaynağını toplumun kadın ve erkeğe ilişkin algısından almaktadır. Kadınlara yönelik tecavüz ve şiddetin her geçen gün arttığı ülkemizde, basına yansıyan verilere göre 2015 yılında en az 276 kadın, erkekler tarafından öldürülmüştür. Katledilen kadınların en az 149'u partneri (eşi, sevgilisi, nişanlısı, imam nikâhli eşi) tarafından, en az 35'i eski partneri tarafından, en az 64'ü akrabaları ve en az 8'i tanımadığı bir erkek tarafından katledilmiştir (Yeni Demokrat Kadın, 2016). Kadınların "yaşama haklarını" ellerinden alan erkeklerin, kadınları katletme nedenlerine baktığımızda ise genelde; kadınların boşanmak istemesi, erkeklerin barışma ve birlikte olma isteklerini reddetmeleri bulunmaktadır.

Kadınlara yönelik şiddet, taciz ve tecavüz olayları, ülkemizde erkek şiddetine karşı yapılan ceza indirimlerinden dolayı her geçen gün artan sosyal bir problemdir. Bu çalışma kadınlara yönelik cinsel saldırıların ve tecavüzün yeni medya ortamlarında ne şekilde yer aldığını incelemektedir. Özellikle sosyal medya ortamlarında yurttaşların kadınlara yönelik taciz ve tecavüz olaylarına gösterdikleri tepkiler incelenmektedir. Sosyal ağlardan özellikle Twitter, her zaman güncel gelişmeleri takipçilerine aktaran, takipçilerinin içerik paylaşımına ve gündem oluşturmalarına imkân tanıyan dinamik bir haberleşme ortamı olarak adlandırılabilir. Twitter'da paylaşılan tek bir tweet gündem oluşturmayabilir ancak aynı etiket (hashtag) altında yazılan tweetler ve bu tweetlerin retweet yapılmasıyla birlikte sloganlaşan konu toplumun dikkatine sunulurken günlerce kamuoyunun gündeminde kalabilir.

Bu çalışmada matematik öğretmeni tarafından tecavüze uğrayan Cansel Buse Kınalı'nın 17.02.2016 tarihinde intihar etmesinin ardından sosyal medya üzerinden çığ gibi büyüyen tepkiler, nitel araştırmalarda veri analizi yöntemlerinden biri olan içerik analizi (Saruhan ve Özdemirci, 2013: 334) yöntemiyle irdelenmektedir. Ayrıca, bu tepkileri paylaşan kullanıcıların profil analizi de yapılmıştır. Bu olay sonrasında çeşitli sivil toplum örgütleri, kadın dayanışma dernekleri ve duyarlı yurttaşlar tarafından Twitter üzerinden sayısız tepki tweeti atılmıştır. Çalışma kapsamında 23.02.2016 ve 28.02.2016 tarihleri arasında Twitter üzerinde oluşturulan #canselçinsusma etiketi ile gelen 26112 tweet incelenerek analiz gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada #canselçinsusma etiketi altında en çok paylaşılan tweet ve retweet iletileri, tweet ve retweet paylaşımlarının içerikleri ile cinsiyete ve şehirlere göre dağılımı incelenmiştir. Kınalı'nın intihar nedeninin yakın arkadaşının sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımın gün yüzüne çıktığı bilinmektedir.

Bu bağlamda sosyal medyanın, bireylerin seslerini, mağduriyetlerini, çeşitli konulara ilişkin rahatsızlıklarını ve şikâyetlerini kamuoyuna duyurma ve ortak bilinç oluşturma konusunda alternatif bir mecra konumuna geldiğini söylemek mümkündür. Örnek vermek gerekirse 2011 yılı başlarında Ortadoğu ve Kuzey Afrika'yı saran Arap Baharı'nın kitlesel halk hareketine dönüşmesinde sosyal medya önemli derecede rol oynamıştır. Arap toplumlarında otoriter yönetimlerden duyulan rahatsızlığa ilişkin olarak bireyler, sosyal ağlar üzerinden ileti alışverişinde bulunarak, örgütlenerek bir ortak bilinç oluşturmuştur.

Benzer şekilde vatandaşlar hayatlarını etkileyen sorunlara dikkat çekebilmek, karar vericilerle yerel, ulusal, uluslararası boyutta değişim yaratabilmek gibi amaçlarla Change.org ya da benzeri sosyal ağlar üzerinden kampanya başlatabilmektedirler (<https://www.change.org/>). Böylece sosyal medya üzerinden konuya ilişkin kamuoyu ve gündem oluşturulmaktadır. Kadın cinayetleri ya da cinsel istismarı ile ilgili olarak gerek failerin bulunması gerekse de failerin ceza indiriminden yararlanmadan hak ettikleri şekilde cezalandırılmasına ilişkin açılan birçok kampanya Change.org'da ve diğer sosyal medya ağlarında bulunmaktadır. Kadın cinayeti ve cinsel istismarına ilişkin açılan kampanyalar ayrıca T.C. Adalet Bakanlığı, T.C. İçişleri Bakanlığı gibi yetkili mercilere de gönderilmektedir. Böylece sosyal medya, toplumda çeşitli konu ve sorunlara ilişkin ortak bilinç oluşturmak, söz konusu sorunlara yetkili mercilerin dikkatini çekmek ve onlarla birlikte çözüm oluşturmak gibi amaçlarla hak ve adalet arama ve mağdurların sesini duyurma mecrası olarak kullanılmaktadır.

2.KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE MEDYANIN SORUMLULUĞU

Kadına yönelik şiddet, cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranıştır. Kadına yönelik şiddet denildiğinde ilk akla gelen fiziksel şiddet yani dayak, yaralama ve cinayet olsa da şiddetin başka türleri de bulunmaktadır. Örneğin kadının ev dışında çalışmasına izin vermemek, gelirine el koymak, ailesi ya da arkadaşlarıyla görüşmesine izin vermemek, hakaret etmek veya istemediği halde cinsel ilişkiye zorlamak da şiddettir. Bunlar genelde ülkemizde şiddet yaşayan ve uygulayan pek çok kişi tarafından şiddet olarak görülmez ve daha az önemsenir. Ancak fiziksel şiddet dışında kalan şiddet ve baskı yöntemleri en az fiziksel şiddet kadar olumsuz izler bırakmaktadır. Günümüzde fiziksel, duygusal, ekonomik, cinsel şiddet veya şiddet tehdidi yüzünden her kesimden kadın baskı altında yaşamakta veya öldürülmektedir.

Ülkemizde kadın cinayetlerinin büyük kısmı kıskançlık, töre ya da namus cinayetlerinden oluşmaktadır. Namus gerekçesiyle işlenen cinayetlerin kökeni ataerkil toplumsal yapıya dayanmaktadır. "Namus" cinayetlerini oluşturan kültürel kodlanış, örf ve geleneklere dayanmaktadır. Aslında söz konusu durum aile içindeki erkek egemen yapının devam ettirilmesi amacı taşımaktadır (Yegen, 2014: 17-18). Ülkemizde ayrıldığı sevgilisi ya da eşi tarafından kıskançlık ya da öfke sebebiyle katledilen kadınların sayısı da bir hayli fazladır.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun hazırladığı 2017 Şubat Raporu'na göre; 30 kadın öldürüldü, 19 kadın cinsel şiddete maruz kaldı ve 14 çocuk istismara uğradı. Kadın cinayetlerinde son yıllarda en yüksek rakamlara ulaştığımızı vurgulayan platform açıklamasında, cinayete kurban giden kadın sayısının 2015 yılında 303, 2016 yılında 328 olduğunu belirtmiştir. Şubat ayının geçtiğimiz yılların oranları incelendiğinde ise 2015 Şubat ayında 18 kadın, 2016 Şubat ayında 28 kadın, 2017 Şubat ayında 30 kadının cinayete kurban gittiği tespit edilmiştir. Bu durumda yılın her ayında önceki yılın aynı ayına oranla kadın cinayetlerinde artış olduğu saptanmıştır. Kadınların hangi bahanelerle öldürüldüğü incelendiğinde; kadınların %37'si boşanmak, ilişkisini sonlandırmak, %20'si kendi hayatına dair karar almak isterken öldürülmüştür. Platformun açıklamasına göre kadın cinayetinin en çok yaşandığı iller; İstanbul'da 6, İzmir ve Antalya'da 4, Bursa ve Manisa'da 2 kadın öldürülerek yaşam hakkı ellerinden alınmıştır (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, 2017). Rapor sonuçları değerlendirildiğinde ülkemizde kadın cinayetlerinin biteceğine her geçen gün artarak devam ettiği görülmektedir. Kadınların en temel insani haklardan olan yaşam hakkının ellerinden alınması ülke genelinde mücadele edilmesi gereken öncelikli toplumsal sorumluluklar arasında yer almaktadır.

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün 2015 yılında gerçekleştirdiği "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması"nda»; ülkemizde evlenmiş kadınların %44'ü eşleri veya birlikte oldukları erkekler tarafından şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Hiç evlenmemiş ancak bir birlikteliği olmuş kadınlar arasında fiziksel veya cinsel şiddet yaygınlığının %7 düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kaptanoğlu ve Çavlin, 2015: 325-327). Kadınlar sadece eşleri ya da birlikte oldukları erkeklerden değil, yakın çevreleri de dâhil olmak üzere çevrelerindeki kişilerden farklı şiddet biçimlerine maruz kalmaktadırlar.

Araştırma sonuçlarına göre kadınların eşleri ya da birlikte oldukları erkekler dışındaki kişilerden maruz kaldıkları şiddet biçimleri arasında en fazla görüleni duygusal şiddet/istismardır. Kadınların on beş yaşından

sonra maruz kaldıkları şiddet türlerine bakıldığında; %22'sinin duygusal şiddet/istismar, %14'ünün fiziksel şiddet ve %3'ünün ise kadınların daha az dile getirdiği cinsel şiddet olduğu görülmektedir. Kadınların %9'u çocukluk döneminde cinsel istismara uğramıştır. On beş yaşını tamamlamadan maruz kalınan cinsel istismar failleri arasında ilk sırada kadınların tanımadıkları kişiler (%38), ikinci sırada ise baba, üvey baba, erkek kardeş, ağabey, dede, amca ve dayı dışında kalan erkek akrabalar (%29) gelmektedir (Kaptanoğlu ve Çavlin, 2015: 325-327). Bu durum kadınların evlilik içinde artan şiddet mağduriyetlerinin, evlilik ilişkisi dışındaki varlığına dikkat çekmesi bakımından önemlidir. Cinsel istismara uğrayan pek çok kadın bunu açıklayamamakta ve taciz edildiği için kendini suçlamaktadır. Kadınların on beş yaşından sonra maruz kaldıkları cinsel istismarın diğer şiddet türlerine göre (%3) düşük oranda görülmesinin nedeni, kadınların bunu utandığı ya da korktuğu için açıklamak istememelerinden kaynaklanmaktadır. Oysa suçlu olan tacize uğrayan değil, taciz edendir. Kadınların bu konuda seslerini yükseltmeleri çok önemlidir. Çünkü suskunluğu gören tacizci erkekler, cezasız kalacaklarını düşünerek tacize devam etmektedirler. Bu nedenle kadınların güçlenmeleri, şiddet karşısında sessiz kalmayarak mücadele edebilmeleri ve haklarını arayabilmeleri için bu konuda eğitim almaları gerekmektedir.

Türkiye'de kadınların cinsel ve bedensel hakları Türk Ceza Kanunu tarafından (TCK) tarafından güvence altına alınmıştır. Türk Ceza Kanunu'nun "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar" bölümü; 102. madde cinsel saldırı, 103. madde çocukların cinsel istismarı, 104. madde reşit olmayanla cinsel ilişki, 105. madde cinsel taciz konularında cezai yaptırımları kapsamaktadır.

TCK'nin 102. maddesinde cinsel saldırı suçu olarak; kişinin vücut dokunulmazlığını ihlal etmek olarak tanımlanır. Kadın istemedikçe kimsenin kadınlara yönelik herhangi bir cinsel davranışta bulunmaya hakkı yoktur. Bu suçu işleyen kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Saldırganın cezalandırılması için saldırının cinsel ilişkiyle sonuçlanması gerekmez. Örneğin tecavüze teşebbüs ya da elle sarkıntılık, cinsel saldırı olarak kabul edilir. TCK'nin 103. maddesinde çocukların cinsel istismarı suçunu, işleyen kişi sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması halinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması durumunda verilecek ceza istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. TCK'nin 104. maddesinde reşit olmayanla cinsel ilişkinin cebir ve tehdit olmaksızın on beş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine iki yıldan beş yıla kadar hapis ile cezalandırılır. TCK'nin 105. maddesi cinsel taciz suçunu, tacize uğrayan kişinin şikâyeti üzerine cezalandırır. Bu suçu işleyen kişiye üç aydan iki yıla kadar hapis veya para cezası verilir. Tacizin cezalandırılması için fiziksel temas olması gerekmez (Türk Ceza Kanunu, 2004).

17 Kasım 2016 tarihinde hükümet tarafından TCK 103. maddede değişiklik öngören tasarıya 2. madde olarak ek bir önerge verilmiştir. Çocuklara yönelik cinsel istismar faillerinin, mağdurlar ile evlendiklerinde cezadan muaf olmasını öngören bu önerge, önemli toplumsal tepkilere yol açmıştır. Kadın örgütlerinden çocuk derneklerine, aile hekimlerinden avukatlara toplumun çeşitli çevrelerinden gelen tepkiler üzerine hükümetin önergeyi değiştirmesi gündeme gelmiştir (Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği, 2016). 22 Ekim 2016'da TBMM Başkanlığına getirilen torba yasa ile TCK 103. maddede yapılmak istenen 12 yaş değişikliği, süren ceza davalarında ve bundan sonra meydana gelecek olan çocuk istismarlarında cinsel ilişkiye rıza yaşını 15'ten 12'ye indirme tehlikesi taşımaktadır.

Kadın hakları savunucusu ve avukat Hülya Gülbahar düzenlemeyle ilgili; "Bam telimiz 12 yaş gelmesi ve ceza kademelendirilmesi yapılması" olarak görüşünü belirtmiştir. Ceza kademelendirilmesi farklı nitelikteki cinsel istismara farklı yıllarda ceza öngörürken, yaş unsurunu da hükme dâhil etmektedir. TCK'da çocuk ve kadınlarla ilgili düzenlemeleri takip eden avukat Canan Arın ise bu tasarının kadın kuruluşları ile danışılmadan hazırlandığını belirtmiştir. Arın, bunun fiilen "Rıza yaşının 15'ten 12'ye indirmek olduğunu" ifade etmiştir. Arın, bu düzenlemeyle 12 yaşından büyük çocukların cinsel istismarında "rıza" kavramına daha çok başvurulabileceğini vurgulamaktadır (BBC, 2016).

Gazeteci Ayşe Arman Hürriyet gazetesinde 2 Mart 2017 tarihli yazısında ülkemizdeki kadın cinayeti, tecavüz ve cinsel istismar suçlarının her geçen gün artış gösterdiğini ve bu durumun ülkede yaşanan cinsel sorun ve açlıktan kaynaklandığını belirtmiştir. Arman, ayrıca ülkemizde her vaka için aynı caydırıcı ve adil cezalandırmanın uygulanmamasının önemli bir sorun olduğunu vurgulamıştır (Arman, 2017). Her vaka için mahkemeler tarafından farklı ceza indirimlerinin uygulanması nedeniyle caydırıcı olunamamaktadır. Kadına yönelik cinsel istismar vakası "sarkıntılık" olarak yorumlandığında olayın failine önemli derecede ceza indirimi uygulanmaktadır.

Şiddete maruz kalan kadınlar, kendilerini daha kötü hissetme, intihar etmeyi düşünme ve intiharı deneme gibi ruhsal sağlık sorunları da yaşamaktadır. Psikiyatrist Dr. R. Sabri Yurdakul, şiddet sonucu ruhsal problemlerin yaşandığı durumlarda, bu problemlerin çözümünün sadece şiddetin ortadan kalkmasıyla mümkün olduğunu, aile

içi şiddet engellenmedikçe bu şikâyetlerin tekrarlanacağını belirtmiştir (Milliyet, 2017).

2015 yılında yapılan Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması’na göre, fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalan kadınların üçte biri intihar etmeyi düşündüklerini belirtmişlerdir. Benzer biçimde, şiddet mağduru kadınlar arasında intihar girişiminde bulunma (%15), şiddet mağduru olmayan kadınlardan (%3) 5 kat daha fazladır (Kaptanoğlu ve Çavlin, 2015: 328). Bu sonuçlar, kadının şiddete maruz kalması ile intihar eğilimi arasında bir ilişki kurulabileceğini göstermektedir. Bu araştırma sonuçlarından şiddete maruz kalan kadınların psikolojik destek almalarının gerekliliği ön plana çıkmaktadır.

“Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler Genelgesi” 4 Temmuz 2006 tarih ve 26218 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 2006/17 sayılı Genelge, Türkiye’de kadına yönelik şiddetin önlenmesinin devlet politikası olduğu vurgulanmış ve tüm bakanlıklar, kamu kuruluşlarının yanı sıra tüm yazılı basın ve görsel-ışitsel medya kuruluşları, haber ajansları ve basın meslek örgütlerini kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda üzerine düşeni yapmaya zorunlu kılmıştır (Gülbahar, 2012: 87).

İstisna düzeyinde kalan örneklerin dışında, medyanın kadının insan haklarının ihlali ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla politika izlemesi gerekirken, medyanın kendisi de bu eşitsizliğin ve şiddetin kitlesel düzeyde yeniden üretilmesine imkan tanımaktadır. Medya ülkemizde kadınlara karşı ayrımcı olan cinsiyet rolü kalıplarını üretmektedir. Medya kadınlara yönelik cinsiyetçi önyargıları tekrarlayarak, şiddeti özendirip magazinleştirip erotikleştirerek, kadınları hayatın her alanında yok sayarak, kadınlara yönelik konuları işlerken bile kadınları ve kadın örgütlerini muhatap almayarak, kadınların insan haklarını ihlal etmektedir (Gülbahar, 2012: 89-90).

Televizyon dizi söyleminde kadınlara yönelik şiddet temsillerini dilsel ve ideolojik açıdan değerlendirme kapsamına alan Şerife Çam’a göre, televizyon dizilerinde kadına yönelik şiddet toplumsal bir sorun olarak değil, bireysel bir sorun olarak ele alınmakta; kadınlar “canilerin eline düşmüş kurbanlar” olarak konumlandırılmaktadır (Çam, 2009: 108-110).

Televizyon dizilerinin yanı sıra gazete haberlerinde de toplumsal bir olgu olan şiddet, kişisel bir sorun olarak ele alınmakta, söz konusu olaylar polis-adliye vakası olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca kadınlara yönelik şiddet haberlerinde olay genellikle magazin haberi biçiminde algılanmakta ve haber verme açısından etik kurallara bile uyulmamaktadır. Kadına yönelik şiddet biçimlerinden öldürme, basında en çok yer alan şiddet türüdür. Bunun nedeni de diğer şiddet biçimlerinin meydana gelmemesi ya da az olması değil; dayak ve cinsel taciz gibi daha yaygın şiddet türlerinin olağan olaylar olarak görülerek gazetelere yansımamasıdır (Aziz ve Köker, 1994: 53).

Kadınlar hayatın her alanında yaşadıkları hak ihlallerine karşı seslerini duyurabilmek ve mücadele edebilmek amacıyla ana akım medyada kendilerini ifade etme olanağını yeterince bulamadıklarından ve medyanın cinsiyetçi ve ayrımcı yayın politikasından dolayı alternatif medya kanallarını kullanmaktadırlar. Bu noktada sosyal medya, iletişim maliyetlerinin düşük olması, mesajların hızlı biçimde paylaşılması, kişiler arası etkileşime imkân vermesi ve bireylere kolay organize olma imkanı tanınması gibi nedenlerle tercih edilmektedir.

3.SOSYAL MEDYA VE TWITTER

Sosyal medya, iletişim maliyetlerinin düşük olması, kolay organize olabilmek imkânı, taraftar bulmayı kolaylaştıran yapısı nedeniyle seslerini duyurma ihtiyacı duyan bireylerin ve sivil toplum örgütlerinin çalışmalarına önemli derecede katkı sunmaktadır. Sosyal medya üzerinde kullanıcılar tarafından oluşturulan gündemin, internet üzerinde coğrafi sınır tanımaksızın küresel bir harekete dönüşme potansiyeli taşıdığını söylemek mümkündür. Günümüzde sosyal medya gündemin oluşturulmasında ve nasıl şekilleneceği üzerinde etkili konumdur. Sosyal medyanın doğuşuyla birlikte insanlar internet üzerinden haberler ve içerikler hakkında yorumlarını paylaşabilmekte ve böylece gündem oluşturabilmektedir. Sosyal medya gündemi ve geleneksel medya gündemi çoğu zaman aynı konu etrafında şekillense de kullanıcılara özgür bir ortam sunması nedeniyle sosyal medya farklı bir yapıya sahiptir. Günümüzde sosyal ağlar sayesinde kullanıcılar hangi konuların konuşulacağına, neyin gündemi meşgul edip neyin etmeyeceğine kendileri karar vermekte ve medya içeriklerinin üreticisi olmaktadır.

Sosyal medya çeşitli konulara ilişkin toplumsal bilincin oluşmasında ve gelişmesinde büyük bir rol oynamaktadır. Bunun başlıca sebebi, bilginin hızlı, ucuz ve nispeten özgürce hareketinin geleneksel medyaya göre daha etkili şekilde yapılabilmesidir (Arslan, 2016: 127). Sosyal ağlar bireyler arasında etkileşimli iletişim ve örgütlenme sağladığı için politik katılım, ortak bilinç oluşturma gibi konularda önemli rollere sahip olmuşlardır.

Twitter 2006 yılında Evan Williams, Jack Dorsey ve Biz Stone tarafından kurulduğundan beri dünyanın çoğu yerinde önde gelen mikrobloglama ortamı olarak adlandırılmaktadır. Twitter, sunduğu dijital iletişimle kullanıcıların düşüncelerinin hızlı ve filtersiz olarak yayılmasını sağlamaktadır. Twitter, sahip olduğu anımsal

ve etkileşim sayesinde kullanıcılarına, kendi oluşturdukları içerikleri aktarabilme ya da diğer kaynaklardan gelen iletileri yeniden paylaşma sokabilme, yorumlayabilme ve onlara hızlı biçimde cevap verebilme imkânı tanımaktadır. Böylece Twitter, kendi gündemini kendi kullanıcılarıyla oluşturabilen bir mecra konumundadır (Kürkcü, 2017: 317-318).

Bir etiketleme sistemi olarak Twitter’da ilgili bilgilerin bir araya getirilmesini kolaylaştıran etiketlerin (hashtag) koordine edici gücü dikkat çekmektedir. Kullanıcılar belirli tartışmalara katılmak istediklerinde etiketleri gönderilerine dâhil etmeleri gerekir (Bruns, 2011: 1323-1324). İçinde etiket kullanılmış tweetler, Twitter’ın arama özelliği veya üçüncü parti uygulamalar kullanılarak kronolojik olarak görülebilir ve incelenmek için kaydedilebilir (Potts vd., 2011: 236).

Etiketleri yakından inceleyen araştırmalara bakıldığında kriz ve acil durum, politik, kültürel, sportif ve toplumsal olaylara ilişkin pek çok farklı konuda çalışma yapıldığı görülmektedir. 4 Eylül 2010’da Yeni Zelanda’da meydana gelen 7,1 şiddetindeki depremden sonra oluşturulan #eqnz (Bruns ve Burgess, 2012: 88), 2011’deki Danimarka Parlamento Seçimleri için #fv11 (Olof Larsson ve Moe, 2013: 76), 2012’de Bakü’de gerçekleştirilen Eurovizyon Şarkı Yarışması için kullanılan #eurovision (Highfield vd., 2013: 323), 2012 Fransa Bisiklet Turu sırasında oluşturulan #tdf ve #letour (Highfield, 2014: 251) Arap Baharına ilişkin #egypt ve #libya (Bruns vd., 2013: 876) etiketlerinin incelendiği çalışmalar örnek olarak verilebilir.

4.ARAŞTIRMA

4.1.Amaç, Kapsam, Metodoloji

Bu çalışmada matematik öğretmeni tarafından tecavüze uğrayan Cansel Buse Kınalı’nın 17.02.2016 tarihinde intihar etmesinin ardından sosyal medya üzerinden paylaşılan mesajlar incelenerek, sosyal medyanın gündem oluşturma mecrası olarak kullanımını belirlemek amaçlanmıştır. Bu kapsamda 23.02.2016 ve 28.02.2016 tarihleri arasında Twitter üzerinden #canseliçinsusma etiketi ile gönderilen 26.112 tweet, Twitter Archiver uygulamasıyla toplanmıştır. Çalışmada nitel araştırmalarda kullanılan örnek olay yöntemi kullanılmış ve elde edilen verilerden daha açıklayıcı sonuçlara ulaşmak için veri analizi yöntemlerinden içerik analizi yapılmıştır. Ayrıca paylaşım yapan kullanıcıların profil analizi de gerçekleştirilmiştir. Analiz işlemleri SPSS ve Excel paket programları kullanılarak yapılmıştır.

Örnek olay ya da vaka analizi yönteminde bir zaman diliminde gerçekleşen sosyal olaylar, topluluklar ya da örgütlenmeler üzerinde sistematik araştırma yapılır. Araştırma sonucunda elde edilen veri setinde ilk bakışta görülemeyen, ancak kavramsal kodlama ve sınıflandırma yoluyla ortaya çıkan ilişkilere ulaşabilmek için içerik analizi kullanılmalıdır. İçerik analizi araştırma problemi doğrultusunda veriler arasındaki önemli ilişkileri ortaya çıkarır, çeşitli grafikler, tablolar ve şekiller aracılığıyla görsel hallerini okuyucuyla paylaşarak bazı temaların üzerinde durur (Saruhan ve Özdemirci, 2013: 333-335).

Verilerin kodlanması içerik analizinin ilk aşamasıdır. İçerik analizinde bazen bir kelime bazen bir resim bazen de bir sayfalık veri kodlanan kavram olabilir (Saruhan ve Özdemirci, 2013: 336). Twitter’da kullanıcıların çeşitli konulara ilişkin duygu ve düşüncelerini açıkladıkları tweet iletileri anlamlı veri setleri olarak değerlendirilebilmektedir. Literatürde çeşitli konulara ilişkin birçok akademik çalışmada Twitter kullanıcılarının tweet gönderileri üzerinden içerik analizi yöntemi kullanılmaktadır.

Bu çerçevede çalışmanın araştırma soruları şu şekilde oluşturulmuştur:

.Sosyal medya kadınlara yönelik cinsel istismar gibi toplumsal bir olayda içerik aktarımına bağlı olarak kamunun gündemini nasıl belirlemede, kamuoyunu ne şekilde etkilemektedir?

.Twitter kullanıcıları, cinsel istismar olayı ile ilgili olarak hangi iletileri paylaşmaktadır?

.#canseliçinsusma etiketi altında paylaşım yapan kullanıcılar hangi profil özelliklerine sahiptir?

Bu çalışmada #canseliçinsusma etiketi altında en çok paylaşılan tweet ve retweet iletileri, tweet oranı ile kullanıcı oranı arasındaki ilişki, tweet ve retweet paylaşımlarının cinsiyete ve şehirlere göre dağılımı incelenmiştir. Ayrıca #canseliçinsusma etiketi altında en çok paylaşılan tweet ve retweet iletileri içeriklerine göre; durum bildirme, ifşa etme, tepki verme ve nefret söylemi olmak üzere dört başlık altında incelenmiştir.

4.2. Bulgular

4.2.1. Kullanıcıların Profiline İlişkin Bulgular

Analiz edilen 26.112 gönderi 18.888 kullanıcı tarafından paylaşılmıştır. Çalışma kapsamında incelenen gönderilerin %75,9'unun retweet, %24,1'inin ise tweet olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Buna göre Twitter kullanıcılarının çoğunun ülkede yaşanan sosyal bir olaya karşı düşüncelerini dile getirirken kendilerine özgü mesaj yazmaktan ziyade hislerine tercüman olan diğer kullanıcıların yazdığı mesajları paylaşma eğiliminde oldukları söylenebilir.

Tablo 1: Gönderi sayıları

Tweet	Retweet	Toplam Gönderi
6.286	19.826	26.112
%24,1	%75,9	%100

Kullanıcıların cinsiyetlerinin belirlenmesinde öncelikle kullanıcıların Twitter hesap isimleri incelenmiş, cinsiyeti belirlenemeyen kullanıcıların Twitter sayfaları ziyaret edilmiştir. Herhangi bir bilgi edinilemeyen kullanıcılar, Sivil Toplum Kuruluşu ve Siyasi Parti hesapları da dâhil olmak üzere 4.193 hesap hakkında bilgi alınamamıştır. Bu nedenle söz konusu 4.193 hesap Tablo 2'ye dâhil edilmemiştir.

Tablo 2: Kullanıcıların cinsiyete göre dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
9.302	5.393	14.695
%63,3	%36,7	%100

Cinsiyeti hakkında bilgi edinilen 14.695 kullanıcının %63,3'ünün kadın, %36,7'sinin erkek olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Elde edilen bu veriye göre analizi yapılan kadın cinsel istismar olayına karşı gelen tepkilerin büyük çoğunluğu yine kadın kullanıcılardan oluşmaktadır. Bu durum bu tür olaylara yönelik tepki mesajlarının, ses duyurma çabalarının çoğunlukla kadınlar tarafından gerçekleştiği ve kadınların seslerini duyurma mücadelesine dönüştüğünü göstermektedir.

Tablo 3: Gönderi sayısına göre kullanıcıların sayısı

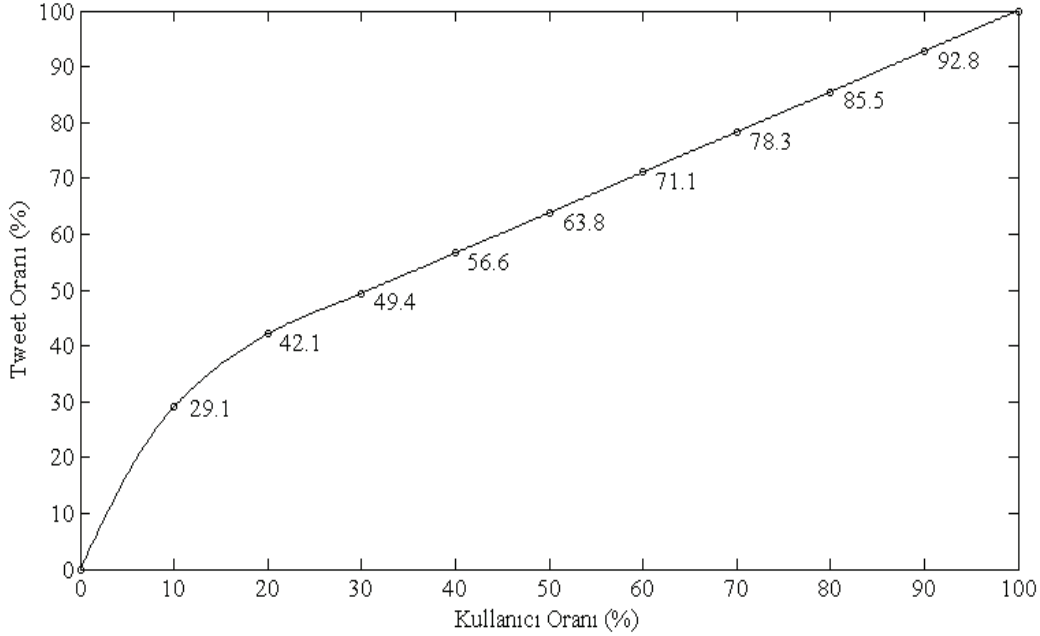
Gönderi Sayısı	1	2	3	4-10	11-20	21-30	31-41
Kullanıcı Sayısı	15.464	2.147	595	607	53	19	3

18.888 kullanıcıdan 15.464 kullanıcı sadece tek bir paylaşım yaparken 2.147 kullanıcının 2 adet, 595 kullanıcının ise 3 adet paylaşım yaptıkları belirlenmiştir (Tablo 3). Kullanıcı başına paylaşım miktarı arttıkça kullanıcı sayısının azaldığı görülmüştür. Vaka analizindeki kullanıcıların büyük çoğunluğu sadece bir mesaj ile tepkilerini gösterirken, bu olaya ilişkin birden çok mesaj atarak sesini duyurmak isteyen kullanıcı sayısı azdır. En fazla paylaşım yapan üç kullanıcı sırasıyla 41, 36 ve 35 paylaşım yapmışlardır.

Tablo 4: Gönderi oranı ile kullanıcı oranı arasındaki ilişki

Gönderi Oranı	Kullanıcı Oranı	Kullanıcı Oranı	Gönderi Oranı
%10	%1,3	%10	%29,1
%20	%4,8	%20	%42,1
%30	%10,7	%30	%49,4
%40	%17,6	%40	%56,6
%50	%30,9	%50	%63,8
%60	%44,7	%60	%71,1
%70	%58,5	%70	%78,3
%80	%72,3	%80	%85,5
%90	%86,2	%90	%92,8
%100	%100	%100	%100

Çalışma kapsamında kullanıcılar gönderi sayılarına göre büyükten küçüğe doğru sıralandığında gönderilerin %10'unun, kullanıcıların %1,3'ü tarafından; gönderilerin %20'sinin, kullanıcıların %4,8'i tarafından ve gönderilerin %30'unun, kullanıcıların %10,7'si tarafından paylaşıldığı görülmektedir (Tablo 4). Benzer şekilde en fazla gönderi paylaşan kullanıcıların %10'u gönderilerin %29,1'ini, kullanıcıların %20'si gönderilerin %42,1'ini, kullanıcıların %30'u ise gönderilerin neredeyse yarısını paylaşmışlardır (Şekil 1).

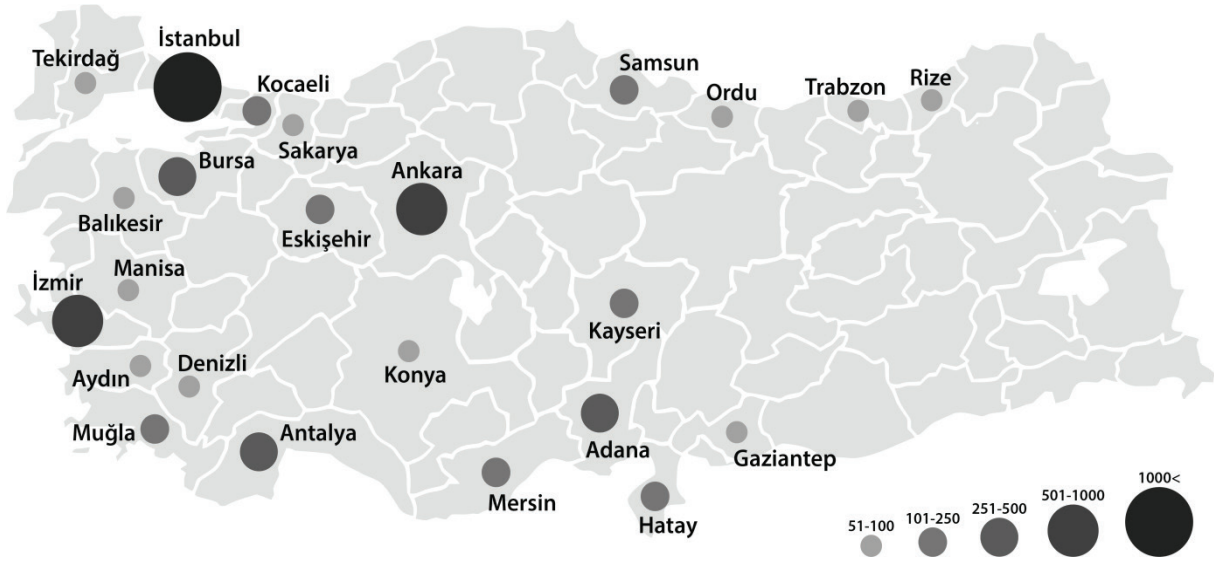
Şekil 1: Gönderi oranına göre kullanıcı oranı grafiği

Kullanıcı verileri ışığında 18.888 kullanıcıdan 613'ü yurtdışı ve 7.873'ünün yurtiçi olmak üzere toplam 8.486 kullanıcının yer bilgisi elde edilmiş ve analiz edilmiştir. Yurtdışından gönderi paylaşan kullanıcıların %56,6'lık kısmı Almanya, ABD, Fransa, Avusturya ve Belçika'da bulunmaktadır. Bu ülkeleri İngiltere ve Hollanda takip etmektedir. Türkiye'de bulunan kullanıcılar ise yaşadıkları şehirlere göre gruplanmış ve her bir şehirden #canseliçinsusma etiketine gönderi paylaşan kullanıcı sayıları bulunmuştur. Şehirler, kullanıcı sayılarına göre 6 kategoriye ayrılmıştır (Tablo 5).

Tablo 5: Kullanıcı sayılarına göre şehirlerin sınıflandırılması

Kategori No	Kullanıcı Sayısı
1	0-50
2	51-100
3	101-250
4	251-500
5	501-1000
6	1000<

Yukarıdaki tabloya göre şehirler sıralandığında 6'ncı kategoride sadece İstanbul yer alırken 5'inci kategori de ise İzmir ve Ankara yer almaktadır. Kullanıcı sayılarına göre hazırlanan harita Şekil 2'de yer almaktadır. İşaretlenmemiş olan şehirler 50 kullanıcıdan daha az kullanıcıya sahip olan şehirlerdir. Türkiye'den paylaşım yapan kullanıcıların %37'si İstanbul'dan, %9,8'i İzmir'den, %9,7'si Ankara'dan paylaşım yapmışlardır. 2016 verilerine göre (Türkiye İstatistik Kurumu, 2016) Ankara, İstanbul ve İzmir'in toplam nüfus oranı %30,5 iken bu üç şehirdeki kullanıcılar, Türkiye'deki kullanıcıların %56,5'ini oluşturmaktadır. 14 şehrin (Adana, Ankara, Antalya, Artvin, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kayseri, Muğla, Rize, Samsun, Trabzon, Tunceli, Yalova) kullanıcı oranının nüfus oranından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Dikkat çeken diğer bir nokta da Artvin, İstanbul ve Tunceli illerinde kullanıcı oranının nüfus oranının 2 katı olarak gerçekleşmesidir. Ağrı, Çankırı, Hakkari ve Van illerinde kullanıcı oranı, nüfus oranının % 11'i ile en düşük seviyede gerçekleşmiştir.

Şekil 2: Kullanıcı sayılarına göre şehirler

4.2.2.İçerik Analizine İlişkin Bulgular

Çalışma kapsamında #canseliçinsusma etiketi ile paylaşılan iletiler içeriklerine göre; durum bildirme, ifşa etme, tepki gösterme ve nefret söylemi olmak üzere dört başlık altında toplanmıştır. Tekil olarak incelendiğinde paylaşımların %41,4'ü nefret söylemi, %30'u tepki gösterme, %17,9'u durum bildirme ve %10,7'si de ifşa etme kategorisinde yer almaktadır.

Kullanıcılar tarafından söz konusu durumu, olayı anlatmak, diğer Twitter kullanıcılarını konudan haberdar etmek amacıyla gönderilen iletiler durum bildirme başlığı altında toplanmıştır. Durum bildirme kategorisinde incelenen iletilerden bazıları aşağıda yer almaktadır.

- .Cansel Buse Kınalı 18 yaşındaydı. Öğretmeni tarafından tecavüze uğradığı için intihar etti.
- .Öğretmeni genç kıza tecavüz ediyor. O utanmadan ortalıkta dolaşiyor. Kız utancından intihar ediyor.
- .Cansel dayanamadı intihar etti. Peki ya sesini hala duyuramayanlar?
- .Öğretmeni tarafından tecavüze uğrayıp, adaletin sessiz kalması sonucu intihar eden Cansel. Susma!
- İfşa etme kategorisinde kullanıcılar tarafından söz konusu olayın failinin kimlik bilgilerini teşhir ederek olayı, durumu mümkün olduğu kadar çok kişiye duyurmak ve ilan etmek amacını taşıyan iletiler yer almaktadır.
- .Bayram Özcan şerefsizi! Türkiye senin tecavüzcü bir katil olduğunu biliyor! Herkes paylaşsın!
- .İfşa ediyoruz, ifşa edeceğiz, siz bitene kadar biz direneceğiz!
- .Teşhir ediyoruz! Cansel'in katili tecavüzcü matematik öğretmeni Bayram Özcan'ı teşhir ediyoruz!
- .Haydi hep birlikte öğrencisine tecavüz edip ölümüne sebep olan bu tecavüzcü sapığı ifşa edelim.

Tepki gösterme kategorisinde, kadın olmanın zorluğu, toplum baskısı, toplumsal çöküntü, cinsel saldırı mağdurlarının intihara sürüklenmesine duyulan tepki, cinsel saldırı faillerine yönelik adil ve caydırıcı cezalandırmanın uygulanmaması gibi söylemler dikkat çekmektedir.

.Öyle bir toplum baskısıyla büyüyor ki tecavüzcü değil de tecavüze uğrayan kendini suçlu hissediyor bu ülkede.

- .Bu ülkede cinsel saldırı kurbanlarının seslerini duyurmaları için canlarına kıymaları mı gerekiyor?
- .Mini etek dediniz Gece dışarıda ne işi var dediniz Peki ya şimdi okulda ne işi vardı mı diyeceksiniz
- .Çözümünüz ne? Pembe okul, pembe öğretmen, pembe arkadaşlar falan mı? Simsiyah bir ülke inşa ettiniz,

tebrikler(!)

.Tecavüze sessiz kalmak, tecavüze ortak olmaktır.

.Kadınları tacize, tecavüze ve cinayete feda etmeyeceğiz!

.Her gün tecavüze uğrayabilirim korkusuyla dışarı çıkan biri olarak bu ülkede kadın olmak çok zor

.Öğretmenimize bile yaklaşmaktan korktuğumuz, samimi davrandığında irkildiğimiz bir kadın dünyasına hoşgeldiniz.

Kullanıcılar tarafından söz konusu olayın failini aşağılayan, şahsına hakaret eden ve idam cezası ile cezalandırılarak yok edilmesi gerektiğini içeren iletiler nefret söylemi kategorisinde değerlendirilmiştir. Nefret söylemi ile ilgili iletiler incelendiğinde; idam cezasının geri getirilmesi çağrısı ve olayın failinin öğretmen olmasından dolayı öğretmenlik mesleğinin itibarının karalanmasına duyulan tepki ön plana çıkmaktadır.

.Atatürk koca bir nesli senin eline bırakmışken senin bu kadar şerefsiz olman fazla utanılası.

.Teröriste, Bölücüye, Vatan hainine, Uyuşturucu satana, Çocuk istismarcısına, Sapığa, Tecavüzcüye İDAM!

.Tecavüzün aması olmaz. Tecavüz varsa idam olmalı, tecavüz varsa can yakanın canı yanmalı.

.Öğretmenlik makamına kara bir lekesiniz, şerefsizler.

.Sapık yaratık kız çocuğuna tecavüz etti. Bilip de susanlar vicdansızlıkta kuyruğa girdi. Tanıdığın birine olmasını bekleme.

.Tecavüze idam şart!

.İdam idam idam başka çözümü yok.

#tecavüzinsanlıksuçudur #sessizkalmıyoruz
 #tecavüzesessizkalma #özgecanyasası
 #susma1şeyşöyle #türkansarıkaya
 #türkiyedekadınolmak
 #karşıyım #idamıgetirtecavüzcüyübitir
 #canselbusekınalı #tecavüzedemezsin #özgecan
 kadınnesdegilnefestir #kadınabunuyapma

Şekil 3: Gönderilerde yer alan diğer etiketler

#canseliçinsusma etiketi ile paylaşılan gönderilerde yer alan diğer etiketler incelendiğinde en çok paylaşılan etiketin #Türkiyedekadınolmak olduğu görülmüştür (Şekil 3). Bu etiketi #idamıgetirtecavüzcüyübitir ve #susma1şeyşöyle etiketleri takip etmektedir. Çalışma konusuyla ilgili olan #canselbusekınalı etiketi ile Şubat 2015'te Özgecan Aslan'ın, Şubat 2016'da ise Türkan Sarıkaya'nın öldürülmeleri olaylarına dikkat çekmek amacıyla paylaşılan #özgecan ve #türkansarıkaya da yoğun olarak paylaşım yapılan etiketlerdir.

5.SONUÇ

Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal ağlar tek yönlü iletişimi değiştirerek, bireylerin birbiriyle etkileşim kurabildiği çift yönlü iletişim imkânı sunmaktadır. Dinamik bir yapıya sahip olan sosyal ağlarda coğrafi sınırlara bağlı olmaksızın hızlı ve özgür bir şekilde bilgi üretilmesi ve paylaşılması mümkün olmaktadır. Sosyal ağlardan biri olarak bireylerin birbiriyle hızlı bir şekilde iletişim kurabildiği Twitter, özellikle toplumsal olaylar sırasında önemli bir rol üstlenmektedir. Bu çalışmada Twitter'ın gündem oluşturma ve ortak bilinç oluşturma mecrası olarak kullanımı araştırılmıştır. İçerik analizi bulgularına göre #canseliçinsusma etiketi özelinde kadınlara yönelik

cinsel istismar vakalarına ilişkin olarak kamuoyunda ortak bir bilinç oluşmuş ve vakanın faillerinin caydırıcı cezalar alması yönünde ileti paylaşımları ön plana çıkmıştır. Sosyal medyanın bireyleri örgütleyici yapısının da etkisiyle vakaya ilişkin Twitter kullanıcıları tarafından #canseliçinsusma, #canselbusekinalı, #idamıgetirtecavüzcüyübitir, #Türkiyedekadınolmak gibi etiketler oluşturulmuş ve ileti paylaşımıyla konu kamuoyu gündemine taşınmıştır.

Çalışma kapsamında incelenen gönderilerin dörtte üçünün retweet, dörtte birinin ise tweet olduğu belirlenmiştir. Gönderilerin büyük çoğunluğunun retweet olmasından dolayı Twitter kullanıcılarının ülkede yaşanan sosyal bir olaya karşı kişisel düşüncelerini içeren mesaj paylaşmaktan ziyade aynı görüşü paylaştığı diğer kullanıcıların yazdığı mesajları paylaşma eğiliminde oldukları söylenebilir.

#canseliçinsusma etiketi ile paylaşımında bulunan kullanıcıların cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığında, kullanıcıların büyük çoğunluğunun kadın olduğu dikkat çekmektedir. Elde edilen veriler, kadınlara yönelik cinsel istismar olaylarına ilişkin ses duyurma ve gündem oluşturma çabalarının çoğunlukla hemcinsleri tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir. Dikkat çeken diğer bir nokta ise kullanıcıların büyük çoğunluğu sadece bir mesaj ile tepkilerini gösterirken, bu olaya ilişkin birden çok mesaj atarak sesini duyurmak isteyen kullanıcı sayısının az olmasıdır. Kullanıcıların buldukları şehirlere göre dağılımına bakıldığında; en çok paylaşım sırasıyla İstanbul, İzmir ve Ankara gibi büyük şehirlerden yapılmaktadır. Ülkemizde özellikle doğu illerinde yaşayan kullanıcılardan konuya ilişkin tepki mesajı paylaşımının yok denecek kadar az sayıda olması dikkat çekmektedir.

Çalışma kapsamında da en çok paylaşılan tweet ve retweet iletileri içeriklerine göre; durum bildirme, ifşa etme, tepki ve nefret söylemi olmak üzere dört başlık altında incelenmiştir. Durum bildirme kategorisinde yer alan mesaj içerikleri Twitter kullanıcılarını konuya ilişkin bilgilendirmek amacı taşımakta, kişisel görüş ve yorum yapılmadan olay aktarılmaktadır. İfşa etme kategorisinde yer alan mesaj içerikleri cinsel istismar olayının failinin adı ve soyadı gibi kimlik bilgilerinin teşhir edilerek olabildiğince çok sayıda kişiye duyurmak amacı içermektedir. Tepki gösterme kategorisinde yer alan mesaj içerikleri incelendiğinde ise; ülkemizde kadın olmanın zorluğu, toplum baskısı, toplumsal çöküntü, mağdurların intihara sürüklenmesine duyulan tepki, kadınların tecavüze uğrama endişesi, ülkemizde cinsel istismara yönelik caydırıcı yasaların uygulanmaması gibi söylemlere yer verilmektedir. Nefret söylemi kategorisinde yer alan mesaj içerikleri ise iki konu etrafında birleşmiştir. Bunlardan birincisi cinsel istismar failleri için idam cezasının getirilmesi çağrısı, ikincisi ise söz konusu olayı gerçekleştiren failin öğretmenlik mesleği mensubu olmasından dolayı meslek itibarını da karalamasına duyulan tepkidir.

Medya, kadınlara yönelik şiddet ve cinsel istismar haberlerini yayınlarken okuyucular ve izleyiciler üzerinde oluşturduğu etki bakımından önemli derecede sorumluluk sahibidir. Radyo, televizyon, filmler, yazılı basın, internet ve sosyal medya insanların algılarını, düşüncelerini ve davranışlarını etkilemektedir. Medyada şiddetin ve cinsel şiddetin sürekli yayınlanması özellikle gençlerin bu tarz davranışları normal olarak kabul etmelerine yol açmaktadır.

Altun ve Bek tarafından yapılan “Gazete Haberlerinde Aile İçi Şiddet Araştırması”na göre bu tür haberlerin %78.5’ini “polis - adliye haberleri”, %6.2’sini magazin haberleri oluşturmaktadır. Şiddet mağduru kadınların fotoğraflarına failerin görüntülerinden %16 oranında daha fazla yer verilmektedir. Fotoğrafların %87’sinde şiddete uğrayan kadınlar teşhir edilmektedir (Altun ve Bek, 2013: 7-13). Kadına yönelik şiddet ve cinsel istismar haberleri, şiddeti erotikleştirerek, magazinleştirerek yayınlanmakta ve toplumsal bir sorun olan şiddet “polis - adliye haberi” olarak sunulmaktadır. Medya haberlerde failden çok mağdura odaklanmaktadır. Böylece mağdur medya eliyle ikinci kez mağdur olmakta ve insan hakları ihlal edilmektedir.

Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) Yönetim Kurulu Başkanı Yrd. Doç. Dr. Sare Aydın Yılmaz, kadına yönelik şiddet haberlerinin aktarılma biçimi ve dilinin problemleri olduğunu belirtmiştir. Yılmaz, medyanın kadına şiddet vakalarına toplumsal farkındalık oluşturmak amacıyla hareket etmesi gerektiğini, şiddeti meşrulaştıran dilden uzaklaşması ve kadın bedenini afişe ederek magazinsel habercilik anlayışından vazgeçilmesi gerektiğini vurgulamıştır (Hürriyet, 2017).

Medya, kadına yönelik şiddete ve cinsel istismara karşı toplumsal sağduyu oluşturma sorumluluğunun bilincinde olarak; magazinsel habercilik anlayışından uzaklaşmalı, mağduru teşhir eden ifade ve görüntülere yer vermemeli, şiddeti ve cinsel istismarı nedenselliğe bağlamamalı (etek boyu, geç saatte dışarıda olmak,

aşk, kıskançlık, tahrik vb gibi), şiddeti ve cinsel istismarı meşrulaştırmamalıdır. Medya, sorumlu bir habercilik anlayışıyla kamuoyunu bilgilendirme ve bilinçlendirme görevini yerine getirmelidir.

KAYNAKÇA

- Altun, A. ve Bek, M. G. (2013). "Haberlerde Aile İçi Şiddetin Temsili", **Kadın Araştırmaları Dergisi**, 2 (13), 1-34.
- Arman, A. (2017). Cinayet, tecavüz, cinsel istismar biter mi?. (05.03.2017) <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/ayse-arman/cinayet-tecavuz-cinsel-istismar-biter-mi-40381823>.
- Arslan, Y. M. (2016). "Sosyal Medya Fenomenleri Kanaat Önderi Olabilir Mi?", Yeni Medya Çalışmaları II. Ulusal Kongre Kitabı, (Ed: B. Özçetin vd.), **Alternatif Bilişim Derneği**, 124-137.
- Aziz, A. ve Köker, E. (1994). **Medya, Şiddet ve Kadın: 1993 Yılında Türk Basınında Kadınlara Yönelik Şiddetin Yer Alış Biçimi**, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara.
- BBC. (2016). Yeni TCK tasarısı çocuk istismarında 12 yaş ayrımı getiriyor. (05.03.2017) <http://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-37770335>.
- Bruns, A. (2011). "How long is a tweet? Mapping dynamic conversation networks on Twitter using Gawk and Gephi. Information", **Communication & Society**, 15 (9), 1323-1351.
- Bruns, A. ve Burgess, J. E. (2012). "Local and global responses to disaster: #eqnz and the Christchurch earthquake", **In Disaster and Emergency Management Conference**, AST Management Pty Ltd., 86-103.
- Bruns, A., Highfield, T. ve Burgess, J. E. (2013). "The Arab Spring and social media audiences: English and Arabic Twitter users and their Networks", **American Behavioral Scientist**, 57 (7), 871-898.
- Çam, Ş. (2009). "Televizyon Dizilerinin Kadına Yönelik Şiddet Temsillerinde Ataerkil Rejimin İdeolojisi", **Kültür ve İletişim**, 12 (2), 79-132.
- Gülbahar, H. (2012). "**Kadına Yönelik Şiddet Genelgesi ve Medyanın Sorumluluğu**", **Kadın Odaklı Habercilik**, (Ed: S. Alankuş), Metis Yayıncılık, İstanbul.
- Highfield, T., Harrington, S. ve Bruns, A. (2013). "Twitter as a technology for audiencing and fandom: The #Eurovision phenomenon". **Information, Communication & Society**, 16 (3), 315-339.
- Highfield, T. (2014). "**Following the Yellow Jersey: Tweeting the Tour de France**", **Twitter and Society**, (Ed: K. Weller vd.), Peter Lang Publishing, New York.
- Hürriyet. (2017). Kadına Şiddet Haberleri Şiddeti Normalleştiriyor. (14.06.2017) <http://www.hurriyet.com.tr/kadina-siddet-haberleri-siddeti-normallestiriyor-40059032>.
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (2017). 2017 Şubat Ayı Raporu. (04.03.2017) <https://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/2802/subat-2017-verileri>.
- Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği. (2016). Çocuk istismarı yasa taslağı ve önermesine itiraz ediyoruz. (05.03.2017) <http://www.kadinininsanhaklari.org/itiraz ediyoruz>.
- Kaptanoğlu, İ. Y. ve Çavlin, A. (2015). "**Kadına Yönelik Şiddet Yaygınlığı**", **Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması**, (Ed: İ. Y. Kaptanoğlu vd.), T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Ankara.
- Kürkcü, D. D. (2017). "Haber Tweetleri Üzerinden Kullanıcı Etkileşiminin Analizi", **Erciyes İletişim Dergisi akademia**, 5 (1), 314-324.
- Milliyet. (2017). Şiddet kadınlarda ruhsal hastalıkları arttırıyor. (04.03.2017) <http://www.milliyet.com.tr/siddet-ugrayan-kadınlarda-ruhsal-pembelar-detay-kadinsagligi-2026420>.
- Olof Larsson, A. ve Moe, H. (2013). "Representation or participation? Twitter use during the 2011 Danish election campaign", **Javnost-The Public**, 20 (1), 71-88.
- Potts, L., Seitzinger, J., Jones, D. ve Harrison, A. (2011). "Tweeting disaster: hashtag constructions and collisions". 29th ACM International Conference on Design of Communication, ACM, 235-240.

Saruhan, Ş. C. ve Özdemirci, A. (2013). **Bilim, Felsefe ve Metodoloji**, Beta, İstanbul.

Türk Ceza Kanunu. (2004). 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu. (05.03.2017) <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2016). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (13.06.2017) http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059

Yegen, C. (2014). "İnternet Haberciliğinde Kadın Cinayeti Haberlerinin Sunumu: Posta Gazetesi Örneği", **TOJDAC** (The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication), 4 (3), 15-28.

Yeni Demokrat Kadın. (2016). Katledilen kadınlara sözümüz 2016 direnişimizin yılı olacak!. (03.03.2017) <http://yenidemokratkadin.net/guncel-makale/1382-2016-01-08-09-12-06.html>.